

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Quis plus peccauerit vtrum vir, vel mulier.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

In articulo quarto dubium occurrit ex Scoto in 2. senten. dist. 21. q. 2. tenente quod Primum peccatum Adae non fuit superbia, sed mordinatus amor amicitiae uxoris. Probat autem hoc tripliciter. Primo, quia primum peccatum Adae non fuit ex inordinato amore sui, sicut primum peccatum angeli. Angelus enim primo per suam essentiam intelligit se ipsum, homo autem prius alia quam se, & obiecto vitur sensibili ad sui cognitionem: unde non potuit primum hominis peccatum esse inordinatus amor sui. Secundo, quia secundum August. & habetur in littera Magistri senten. distinctio. 22. secundi libri, Adam peccavit ex amore benevolentiae ad uxorem, ex quo confestim in esum pomi venit. Tertio, quia secundum Apostolum ad Timoth. 1. Adam non est seductus, ac per hoc non credidit dicto daemone. Eritis sicut dii, & consequenter non appetijt huiusmodi similitudinem diuinam, in quo consisteret illius superbia, si peccasset per superbiam.

9. dist. 28. q. 1. art. 3.

Ca. 3. a meo dicitur 9.

Ad huius quaestione, evidentiam sciendum est, quod, ut patet in 22. distinctio, secundi, senten. materia ista non est vix; quaeque clara. Scriptura namque circa peccatum Euae tot dicit, ut ex illa colligatur superbia Euae. Nam conferendo promissa a daemone mulieri cum seductione ipsius, qua tradidit Apostolus, apparet quod decepta est credendo promissis, & appetendo ipsa, in quibus manifeste excellentia diuinae similitudinis proponitur. Sed circa peccatum Adae, non reliquit iam apertas, ut coepit inire peccatum progredere: & propterea obcurum remanet. Alij namque ex negatione seductionis negationem appetitus promissorum a daemone inferunt. Alij vero ex negatione seductionis negationem appetitus simpliciter acceptant: sed non negationem appetitus conditionati. Ita quod dicunt, quod Adam, quia non seductus, ideo non simpliciter appetijt esse sicut Deus, ut Eua appetijt: sed appetijt conditionate, si possibile foret, esse sicut Deus. Et haec via videtur August. dicentis, quod virum propter aliquam mentis elationem sollicitavit quaedam experiendi cupiditas, cum mulierem videret accepta illa esca non esse mortuam. Hanc sequuntur Magister sententiarum, & author, Scotus vero primam est amplexus viam. Vnde in hac materia non nisi probabiliter loqui patitur ipsa materia de vno singulari non scibili. Ratio siquidem Scoti nihil valet, tum quia contra ipsum Scotum ibidem concludit, si concludit, quoniam concedit ipse ibi, quod Eua peccavit primo ex inordinato amore sui, scilicet appetitum. Talis autem ordo non attenditur in peccatis, sed unum per accidens sequitur post aliud: unde non sequitur quod primum peccatum sit maximum.

ARTICVLVS IIII.

Virum peccatum Adae fuerit grauius, quam peccatum Euae.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod peccatum Adae fuerit grauius quam peccatum Euae. Dicitur. n. 1. ad Tim. 2. quod Adam non est seductus, mulier autem seducta in praeruaricatione fuit, & sic videtur quod peccatum mulieris fuerit ex ignorantia, peccatum autem viri ex certa scientia: sed huiusmodi peccatum est grauius, sicut illud Luc. 12. Ille seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. ergo Adam grauius peccauit quam Eua.

¶ 2. Praet. Aug. dicit in lib. de decem chordis, Si caput est vir, melius debet viuere, & praecedere in omnibus bonis factis, maxime uxorem suam, ut illa imitetur virum: sed ille qui melius debet facere si peccet, grauius peccat. ergo Adae grauius peccauit quam Eua.

¶ 3. Praet. Peccatum in Spiritum sanctum videtur esse grauius: sed Adam in Spiritum sanctum videtur peccasse, quia peccauit cogitans de diuina misericordia, quae pertinet ad peccatum praeruptiois. ergo videtur quod Adam grauius peccauit quam Eua.

SED CONTRA est, quod pena respondet culpae: sed mulier est grauius punita quam uir, ut patet

Ftendo propriam excellentiam in hoc peccato, tum est autem quod Eua intelligitur per se batur obiecto sensibili ad sui cognitionem. Aut ergo ratio non concludit de Adam, sed concludit, etiam de Eua. Et vere nihil ex

Genes. 3. ergo grauius peccatum quam vir.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, grauitas peccati principaliter attenditur tam secundum peccati speciem, quam secundum peccati circumstantiam. Dicendum est ergo, quod si consideremus conditione personae, utriusque. mulieris & viri, peccatum viri est grauius, quia erat perfectior mulier: sed quantum ad ipsam generis peccati, utriusque, peccatum quale dicitur, quia utriusque peccatum fuit superbia. Vnde Aug. dicit 11. super Gen. ad litteram, quod mulier excusant peccatum suum in impari sexu, sed pari factum est quantum ad speciem superbiae, grauius peccauit mulier triplici ratione. Primo quidem, quia maior elatio fuit mulieris quam viri. Mulier enim creditit verum esse, quod serpens sua fuit. quod Deus prohibuerit ligni esum, ne ad eius similitudinem peruerterent: & ita dum per esum ligni uentit Dei similitudinem consequi uoluit, superbia eius ad hoc se erexit, quod contra Dei voluntatem aliquid uoluit obtinere. Sed uir non creditit hoc esse uerum: unde non uoluit consequi diuinam similitudinem contra Dei uoluntatem: sed in hoc superbiuit quod uoluit eam consequi per seipsum. Secundo, quia mulier non solum ipsa peccauit, sed etiam uiro peccati suggestit, unde peccauit & in Deum, & in proximum. Tertio in hoc, quod peccatum uiri diminutum est ex hoc, quod in peccatum coeussent amicitiam quam beneuolentia, qua plerumque fit ut offendatur Deus, ne homo ex amico fiat inimicus, quod cum facere non debuisset diuinae sententiae exitus indicauit, ut Aug. dicit 11. super Gen. ad litteram. Et sic patet

specie superbiae peccauit, scilicet in propria natura lumine, excluso speculo patris, se suae regere quia ex tribus rationibus. latis, secunda & tertia nihil ad superbiae peccatum ad probandam grauitatem manentia ad ponitur triplex ratio adducenda. Ad hoc dicitur, quod littera postea peccatum. Primo, quod species superbiae mulieris, superbiae uiri. Et hic sensus non est inueniendus in littera: quoniam nunquam in illa littera te specifica. Secundo, quod infra litteram superbiae qua uterque peccauit, grauius peccatum ad speciem superbiae grauius & carius. Et hic est intentus sensus cum dicitur, quod eodem concubitu mulier quam uir, nem adulterii grauius peccat. Vel peccatum temptum, ut prima ratio ostendit, quod

te contempfit diuinā voluntatem, uir autē implicite et propere, quia induxit aliu ad peccandum, ut secunda ratio ostendit. Plus, n. in qualibet specie peccat peccas & induces, quam peccans tantum. Vel pp causam honestam aliam in uno idē peccatum, & in altera non, ut tertia rō mōstrat, sicut fuit pp inopiam esse adulter: unde patet solutio utriusq; obiectio- nis. De latitudine si- quidem vnus speciei est sermo, & infra la- titudinem illius qua- libet rationum gra- uius aliquid amittit, ut patet.

Super Quaestio- nis 164. Articulus primus.

Nota q. 164. de pe- na peccati primi ho- minis hoc solū tri- bendum occurrit: q- dum in secundo art. in responsione ad qui- tum de flameo gla- dio dicitur inueniuntur opiniones, altera q- sit ætus ex propin- quita & solis, altera q- sit per angelicū mi- nisteriū quadam ignea custodia, Prima opi- nio hodie excludit v- tū zona, quæ torri- da uocatur est, a qua nūquam sol recedit, iam inuenta est habi- tata: habent n. iuge e- quinoctiū habitatores terre illius ut testant inde ueniens: & nos misimus fratres ordi- nis ad partes illas, & eam & redeunt, put- expedit. Vnde secun- da opinio amplecten- da v- t. Nec mirum si multos sapientes hoc latuit, quia ista sunt singularia sine expe- rientia accepta a pro- genitoribus exproba- bili argumento. E- thio- pum; solū qd non præmeretur ab ulla signiferi regione po- li, nisi polite lapso, Vltima curati pro- cederet vngula. Tau- ri.

quod peccatum mulieris fuit gra- uius, quam peccatum uiri. AD PRIMVM ergo dicendū, q- illa seductio mulieris ex præcedē- ti elatione subsecuta est: & ideo talis ignorantia non excusat, sed aggrauat peccatum, in quantum, scilicet ignorando in maiorem elationem erecta est.

AD SECUNDVM dicendum, q- rō illa procedit ex circumstantia cōditionis psonæ, ex qua p- m vi- ri fuit grauius secundum quid.

AD TERTIVM dicendum, q- uir non cogitauit de diuina misericordia vique ad contemptum di- uinæ iustitiæ, quod facit peccatū in Spiritum sanctum: sed quia, ut Aug. dixit II. super Gen. ad literā, in expertus diuinæ seueritatis cre- didit illud peccatum esse ueniale, id est, de facili remissibile.

QVAESTIO CLXIII. De penis peccati primi hominis, in duos articulos diuisa.

¶ E INDE cōsiderandum est de pena primi p- t- i. ET CIRCA hoc quaerun- tur duo.

¶ PRIMO, De morte, quæ est pœ- na communis.

¶ SECUNDO, De alijs particularibus pœnis, quæ in Genesi assignantur.

ARTICVLVS PRIMVS. Vtrum mors sit pœna peccati primo- rum parentum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, q- mors non sit pœ- na peccati primorum parentum. Id enim quod est homini natu- rale, non potest dici pœna pecca- ti, quia peccatum nō perficit natu- ram, sed uitiat: mors autem est homini naturalis. quod patet ex hoc, quod corpus eius ex cōtra- rijs cōponitur, & ex hoc etiā, q- mortale ponitur in diffinitione hominis. ergo mors non est pœ- na peccati primorum parentum. ¶ 1. Præter. Mors, & alii corporales defectus similiter inueniuntur in homine, sicut & in alijs animalibus, s- m illud Eccl. 3. Vnus interit- us est hominis, & iumentorū, & æqua vtriusq; cōditio: sed in a- nimalibus brutis mors non est pœna peccati. ergo et neq; in hoibus. ¶ 2. Præter. Peccatum primorum parentum fuit specialium perso- narum: sed mors consequitur to-

sum, quia quidam citius alijs, & grauius moriuntur. ergo mors non est pœna primi peccati.

¶ 3. Præter. Malum pœnæ est a Deo, ut supra habitum est: sed mors non uidetur esse a Deo. dicitur enim Sapient. 1. quod Deus mortem non fecit. ergo mors est pœna primi peccati.

¶ 6. Præterea. Pœnæ non videntur esse meritoria. Nam meritum continetur sub bono, pœna autem sub malo: sed mors quandoque est meritoria, sicut patet de morte martyrum. ergo uidetur, quod mors non sit pœna.

¶ 7. Præter. Pœna videtur esse afflictiua: sed mors non potest esse afflictiua, ut uidetur, quia quando mors est, eam homo non sentit: quando autem non est, sentiri non potest. ergo mors non est pœna peccati.

¶ 8. Præter. Si mors esset pœna peccati, statim fuisset ad peccatum cōsecuta: sed hoc non est uerum, nā pri- mi parentes post peccatum diu vixerūt, ut patet Ge- nesi. 4. ergo mors non uidetur esse pœna peccati.

SED CONTRA est, quod Apost. dicit ad Ro. 5. Per vnum hominem peccatum in hunc mūdum intra- uit, & per peccatum mors.

RESPON. Dicendum, quod si aliquis propter cul- pam suam priuetur aliquo beneficio sibi dato, ca- rentia illius beneficii est pœna culpæ illius. Sicut au- tem in primo dictum est, * homini in sui prima in- flititione hoc beneficium fuit collatum diuinitus, ut quādiu mens eius esset Deo subiecta, inferiores vires animæ subicerentur rationali menti, & cor- pus animæ subiceretur: sed quia mens hominis per peccatum a diuina subiectione recessit, cōsecutum est, ut nec inferiores vires totaliter subicerentur ra- tioni. Ut de tanta est rebellio carnalis appetitus ad rationem, ut nec corpus totaliter subiceretur ani- mæ: unde sequitur mors, & alii corporales defectus. Vita enim & incolumitas corporis consistit in hoc, quod subiciatur animæ, sicut perfectibile suæ perse- ctioni. Vnde per oppositum mors & ægritudo, & quilibet corporalis defectus, pertinet ad defectum subiectionis corporis ad animam. Vnde patet, q- sicut rebellio carnalis appetitus ad spiritum, est pœ- na peccati primorum parentum, ita etiam & mors, & omnes corporales defectus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod naturale dicitur, quod ex principiis naturæ cauatur. Naturæ autē per se principia sunt forma, & materia. Forma au- tem hominis est anima rationalis, quæ de se est im- mortalis: & ideo mors non est naturalis homini ex parte suæ formæ. Materia autem hominis est corpus tale, quod est ex contrariis compositum, ad quod sequitur ex necessitate corruptibilitas: & quantum ad hoc mors est homini naturalis. Hæc autem con- ditio in materia humani corporis est consequens ex necessitate materiæ, quia oportebat corpus hu- manum esse organum tactus, & per consequens medium inter tangibilia, & hoc non poterat esse nisi esset ex contrariis compositum, ut patet per Philosophum in 2. de anima. * Non autem est con- ditio secundum quam materia adaptetur formæ: quia si esset possibile, cum forma sit incorruptibilis, potius oporteret materiam incorruptibilem esse. Sicut q- ferra sit ferrea competit formæ, & actioni eius, ut per duritiem sit apta ad secandum: sed q- sit potens rubiginem contrahere, consequitur ex ne- cessitate talis materiæ, & non secundum electionem agentis. Nam si artifex posset, faceret ex ferro ferrā, quæ rubiginem cōtrahere non posset. Deus autem, Secunda Secundæ S. Tho. EEE 4 qui

Q. 49. arti. 2.

Q. 95. arti. 1. & q. 97. arti. 1.

Lib. 2. text. 111. & seq. tomo 2.